

РОЛЬ СУДУ В СИСТЕМІ СТРИМУВАНЬ І ПРОТИВАГ

Розглянуто проблеми взаємодії судової гілки влади із Верховною Радою України. Наведено аргументи проти висловленої в науковій юридичній літературі точки зору, відповідно до якої Верховна Рада України здійснює парламентський контроль за судовою гілкою влади.

Ключові слова: система стримувань і противаг, принцип поділу влади, парламентський контроль, обрання і звільнення суддів, судовий контроль.

Контроль однієї гілки влади за діяльністю іншої є невід'ємним елементом системи стримувань і противаг, яка складає зміст принципу поділу влади. Характерним є те, що в юридичній і філософській літературі як минулого, так і сьогодення обґрунтовується теоретичний і практичний висновок про необхідність судового контролю за всіма без винятку законодавчими й виконавчими органами державної влади й місцевого самоврядування, а також організацій і службових осіб щодо здійснення ними своїх повноважень. Метою такого контролю є неухильне виконання, додержання і застосування чинного законодавства, прав і свобод людини й громадянина [2; 3; 5;]. Це питання порушували у своїх публікаціях С. Васюлик, Ф. В. Веніславський, В. В. Городовенко, І. К. Залюбовська та С. В. Ківалов. Вважається, що система стримувань і противаг має діяти тільки у взаємному контакті між законодавчою та виконавчою владою, тобто має працювати контроль парламенту за урядом і, звичайно, судової влади – за діяльністю законодавчої та виконавчої влади.

Традиційно в науковій юридичній літературі будь-який контроль інших гілок державної влади за діяльністю судової влади здебільшого не визнається [4]. Проте в реальній дійсності порушення чинного законодавства, зокрема прав і свобод людини та громадянина, допускають не лише законодавча та виконавча влада, але й суд, який, згідно зі ст. 55 Основного Закону, повинен захищати права і свободи громадян. Отже, постає завдання визначити,

наскільки контроль за судом є можливим і допустимим в рамках системи стримувань і противаг державної влади, зокрема, у відносинах парламент – суд. Актуальність такого дослідження зростає в умовах триваючої в Україні судово-правової реформи і визначення нових механізмів взаємодії гілок державної влади відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р.

Відносно судової влади реалізація стримувань і противаг іншими гілками влади має суттєві особливості. Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 7 липня 2010 р. встановлює, що суди здійснюють правосуддя самостійно [8; 2010. – № 2453-VI. – Ст. 1900]. Здійснюючи правосуддя, суди є незалежними від будь-якого незаконного впливу. Суди здійснюють правосуддя на основі Конституції і законів України, забезпечуючи при цьому верховенство права (п. 1 ст. 6). Це впливає із ч. 1 ст. 129 Конституції України, яка встановлює, що «судді при здійсненні правосуддя незалежні й підкоряються лише закону» [7].

На перший погляд, реалізація принципу незалежності суддів має виключати будь-який контроль над судами з боку інших органів влади. Однак будь-яка незалежність не може бути абсолютною. Суд у правовій державі має насамперед підпорядковуватися закону. Про підзаконність судової влади свідчить положення ч. 2 ст. 6 Конституції України про те, що органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України межах і відповідно до законів України. Основний Закон України також встановив, що юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі. Судочинство здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції (пп. 2, 3 КУ). Таким чином, законодавець визначив нормативні рамки здійснення судової влади.

Окрему увагу в аспекті визначення меж незалежності суддів слід приділити Рішенню Конституційного Суду України про незалежність суддів як складову їхнього статусу від 1 грудня 2004 р. № 19-рп/2004. Зокрема в ньому вказано, що відповідно до ч. 1 ст. 126 Конституції України «незалежність суддів є невід’ємною складовою їхнього статусу ... Положення ч. 2 ст. 126 Конституції України «вплив

на суддів у будь-який спосіб забороняється» треба розуміти як забезпечення незалежності суддів у зв'язку із здійсненням ними правосуддя, а також як заборону щодо суддів будь-яких дій незалежно від форми їх прояву з боку державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, фізичних та юридичних осіб з метою перешкодити виконанню суддями професійних обов'язків або схилити їх до винесення неправосудного рішення тощо» [8; 2004. – № 49. – Ст. 3220].

Тобто незалежність суддів згідно правової позиції Конституційного Суду України полягає насамперед у можливості винесення суддями обґрунтованих рішень відповідно до закону. При цьому інші органи державної влади не повинні втручатися в діяльність суду при відправленні правосуддя, як і суд не повинен втручатися в законну діяльність інших гілок влади. Складно навіть уявити, щоб судді втручалися в роботу Верховної Ради України або органів виконавчої влади. У той же час випадки спроб незаконного впливу на суд з боку народних депутатів або службовців органів виконавчої влади є досить поширеними у вітчизняній правозастосовній практиці. Згідно з принципом поділу влади взаємний контроль і стримування може відбуватися лише в межах встановлених законом процедур.

Однією з основних функцій сучасних парламентів є парламентський контроль. Функція парламентського контролю досить ґрунтовно досліджена в науці конституційного права. Так, Ю. Г. Барабаш, аналізуючи сутність парламентського контролю, не виділяє форми парламентського контролю за діяльністю суду [1, с. 5].

Деякі автори стверджують, що існують й інші напрямки контрольної діяльності парламенту відносно судової влади, а саме: контроль за додержанням судами конституційних прав і свобод людини і громадянина (ст. 101); парламентські (п. 34 ч. 1 ст. 85) й депутатські запити (ст. 86); здійснення парламентського контролю через тимчасові слідчі комісії (ст. 89 Конституції України). Обґрунтовується це тим, що суди формуються народом не безпосередньо, а через Верховну Раду України, а тому вони (суди) не можуть

повністю виводитися з-під контролю з боку цього органу, адже аксіомою є те, що той, хто призначає, той і контролює [2, с. 4]. Однак постановка питання в такий спосіб, на нашу думку, є некоректною з таких міркувань. По-перше, суд є основним гарантом захисту прав і свобод людини і громадянина, його завданням є контроль законності дій інших гілок влади, зокрема виконавчої гілки влади, у цій галузі. Повнота судової влади передбачає, що рішення суду з питань власної юрисдикції не підлягають затвердженню іншими органами влади або посадовими особами, і власне, вони не потребують схвалення парламентом. Рішення суду є обов'язковими й підлягають безумовному виконанню, за невиконання рішень суду встановлюється юридична відповідальність. Судова система має власні механізми щодо виправлення судових помилок. По-друге, будь-який парламентський контроль за діяльністю судової влади суперечить фундаментальному принципу незалежності суддів.

У цьому контексті варто звернутися до правової позиції Конституційного Суду України. У Рішенні від 10 червня 2010 р. № 16-рп/2010 він указав, що «одним з повноважень Верховної Ради України є здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом (п. 33 ч. 1 ст. 85 Основного Закону України). За Конституцією України парламентський контроль включає контроль за виконанням Державного бюджету України (п. 4 ч. 1 ст. 85), діяльністю Кабінету Міністрів України (п. 13 ч. 1 ст. 85), використанням позик, одержаних Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій, що не передбачені Державним бюджетом України (п. 14 ч. 1 ст. 85), та надання парламентом згоди на призначення і звільнення з посад осіб у випадках, передбачених Конституцією України» [8; 2010. – № 49. – Ст. 1611]. Отже, із цієї правової позиції Суду можна зробити висновок, що Верховна Рада України реалізує функцію парламентського контролю в частині погодження питання щодо обрання суддів на посади та звільнення їх з посад. Проаналізуємо цю проблему з процедурної точки зору, намагаючись відповісти на запитання: чи належать вказані повноваження парламенту до контрольних стосовно судів України?

До прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» порядок обрання суддів парламентом та звільнення їх з посад регламентувався Законом України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» від 18 березня 2004 р. № 1625-IV [8; 2004. – № 15. – Ст. 1026]. Окремі процедурні аспекти вирішення вказаних питань врегульовані також Регламентом Верховної Ради України [8; 2010. – № 12. – Ст. 565].

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» від 18.03.2004 р. № 1625-IV обрання кандидата на посаду судді безстроково відбувалося в такому порядку: 1) звернення кандидата на посаду судді безстроково до державної судової адміністрації, а суддів Верховного Суду України та суддів спеціалізованих судів – до голів цих судів щодо рекомендації їх для обрання судьями безстроково; 2) підготовка матеріалів щодо обрання кандидата суддею безстроково з повідомленням про це в місцевих засобах масової інформації, газеті «Голос України» та направлення їх до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України; 3) надання рекомендації про можливість обрання кандидата на посаду судді безстроково Вищою кваліфікаційною комісією суддів України; 4) подання Головою Верховного Суду України або головою відповідного вищого спеціалізованого суду до Верховної Ради України матеріалів про обрання кандидата суддею безстроково; 5) розгляд Комітетом Верховної Ради України, до відання якого належить розгляд питання про обрання суддів та звільнення суддів, обраних безстроково (далі – Комітет Верховної Ради України), подання про обрання кандидата суддею безстроково, прийняття рішення щодо рекомендації або нерекomenдації кандидата на посаду судді безстроково та внесення цього рішення на розгляд Верховної Ради України; 6) прийняття Верховною Радою України рішення щодо обрання кандидата або відмови йому в обранні на посаду судді безстроково.

Варто зауважити, що вказані процедури щодо обрання і звільнення суддів у Верховній Раді України були складними і, як правило, довготривалими. За

історію незалежної України декілька разів повторювалися ситуації, коли в парламенті накопичувалися десятки і навіть сотні подань відповідних органів щодо обрання суддів безстроково, які не вирішувалися з різних причин (блокування роботи парламенту, відсутність політичної волі з вирішення цього питання). Особливо гостро питання постало під час парламентської кризи 2005-2006 рр., коли Верховна Рада України місяцями не працювала. Питання щодо обрання суддів не вирішувалися, відповідно ці судді не мали права розглядати і вирішувати справи, отримували заробітну платню, а місцеві загальні суди залишалися фактично без працівників, адже справи фізично нікому було розглядати. Це майже не призвело до колапсу судової системи і було предметом неодноразових звернень Голови Верховного Суду України, органів суддівського самоврядування до Верховної Ради України. Такі ситуації є безумовно неприпустимими в демократичному суспільстві.

Належну оцінку цій ситуації дала Рахункова палата України. Як встановлено в ході контрольного заходу, внаслідок законодавчої невизначеності строків розгляду Верховною Радою України матеріалів про обрання кандидата на посаду судді безстроково, а також довготривалого терміну розгляду документів щодо призначення вперше та обрання безстроково на посаду судді на всіх етапах їх проходження, у 2009 р.:

– неефективно використано 98 млн грн бюджетних коштів (13,4 млн грн – на оплату праці 281 судді судів загальної юрисдикції, п'ятирічний термін повноважень яких закінчився; 4,7 млн грн – на оплату праці їх помічників та секретарів; 79,9 млн грн (економія фонду оплати праці суддів місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції, яка виникла внаслідок неуккомплектування штатної чисельності суддів) – на додаткові види заробітної плати й інші заохочувальні та компенсаційні виплати, які встановлювалися всім суддям однаково, без урахування їх завантаженості та складності розглянутих справ);

– не укомплектовано 1458 посад суддів (або 17 %) місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції. Соціальними наслідками такого стану

справ стало ускладнення доступу до правосуддя громадян України, збільшення кількості справ, не розглянутих судами, яка у господарському судочинстві зросла на 2,5 %, у цивільному – на 5,1, у кримінальному – на 1,5 та в адміністративному – на 3,2 %.

У 19 районах 8 областей (Донецька, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька та Черкаська), населення яких становить понад 612 тис осіб, склалась критична ситуація стосовно неможливості здійснення правосуддя за окремими категоріями судових справ, оскільки розгляд окремих категорій справ потребує склад суддів у кількості трьох осіб, а фактична чисельність суддів була меншою [11].

Отже, процедура обрання суддів безстроково парламентом України до судової реформи 2010 р. була складною і багатоетапною. Це отримало належну оцінку міжнародними експертами. Зокрема Венеціанська комісія (далі – комісія) досить негативно оцінила процедуру вирішення Верховною Радою України вказаних питань. Основним аргументом комісії стало те, що парламент є інструментом політичної боротьби, а призначення суддів можуть призвести до політичних торгів у Парламенті, коли кожний його член, який представляє певний регіон, захоче мати свого суддю [12]. Комісія також відзначила, що призначення суддів звичайних (не конституційних) судів не є належним предметом для голосування в Парламенті, оскільки не можна виключити небезпеку того, що політичні міркування візьмуть гору над об'єктивними достоїнствами кандидата. Таким чином, комісія резюмувала, що для уникнення участі Парламенту в призначенні суддів буде необхідно внести зміни до ст. 128 Конституції України (з метою вилучення повноважень з обрання суддів безстроково парламентом).

Далі комісія вказала, що надмірна політизація процесу обрання і звільнення суддів негативно відображається на незалежності суддів. «Незалежність суддів означає, що судді мають почуватися вільними виносити рішення, які подеколи не матимуть популярності серед політиків або не подобатимуться певним особам. На деяких суддів перспектива відповідати на

запитання політиків, яким не подобаються постановлені суддями рішення, або перспектива потрапити під град «звернень» громадян та інших, що образилися на рішення суддів, може справити охолоджуючий ефект – і відтак вплинути на суддівську незалежність. Навіть тоді, коли судді дійсно незалежно виконують свої обов'язки, у сторонніх спостерігачів можуть виникнути сумніви щодо їхньої об'єктивної незалежності: те, що суддя матиме працювати під загрозою не менш політизованої процедури звільнення, створюватиме образ суддівської спільноти, яка так чи інакше залежить від милості політичних сил, що суперечить принципу незалежності суддів» [12].

Отже, аналіз процедури обрання суддів безстроково у парламенті України за раніше чинним законодавством дійсно можна було вважати проявом контрольної функції парламенту. Адже діяльність судді, який працював у суді протягом 5 років, перевірялася профільним комітетом Верховної Ради України, йому ставилися запитання на пленарному засіданні парламенту, і були випадки необрання суддів на посади безстроково. При чому жодного механізму впливу на Верховну Раду України в цьому аспекті не існувало. Частиною 3 ст. 13 Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України» передбачалося, що у разі, якщо кандидата на посаду судді безстроково не обрано, Вищою радою юстиції вноситься подання про звільнення цього кандидата з посади судді. За наявності зауважень до кандидата, який обирається на посаду судді безстроково, висловлених на пленарному засіданні Верховної Ради України, що потребують додаткової перевірки відповідним Комітетом Верховної Ради України, голосування щодо цього кандидата не проводиться. Повторний розгляд подання щодо цього здійснюється Верховною Радою України за умови прийняття рішення профільним комітетом парламенту після здійснення перевірки Вищої ради юстиції, або відповідної кваліфікаційної комісії суддів (ч. 4 ст. 12, ч. 1 ст. 14) Закону України «Про порядок обрання на посаду та звільнення з посади професійного судді Верховною Радою України».

Новий Закон України «Про судоустрій і статус суддів» передбачив принципово новий підхід до вирішення цього питання. По-перше, змінено саму процедуру обрання судді безстроково. Наприклад, обрання на посаду судді безстроково здійснюється в такому порядку: 1) кандидат звертається з письмовою заявою до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України про рекомендування його для обрання на посаду судді безстроково; 2) Вища кваліфікаційна комісія суддів України повідомляє про підготовку матеріалів щодо кандидата на посаду судді безстроково на своєму офіційному веб-порталі та в офіційних засобах масової інформації; 3) Вища кваліфікаційна комісія суддів України перевіряє відомості про кандидата, враховує показники розгляду кандидатом справ; 4) Вища кваліфікаційна комісія суддів України приймає рішення про рекомендування чи відмову у рекомендуванні його для обрання на посаду судді безстроково і в разі рекомендування направляє відповідне подання до Верховної Ради України; 5) Верховна Рада України відповідно до подання Вищої кваліфікаційної комісії суддів України приймає рішення про обрання на посаду судді безстроково в порядку, встановленому законом (п. 3 ст. 74 Закону). Усі етапи цієї процедури детально вписано в Законі.

По-друге, суттєво зменшено роль Верховної Ради України у вирішенні питання про обрання судді. Згідно з пп. 2–6 ст. 79 Закону питання про обрання кандидата на посаду судді безстроково розглядається на пленарному засіданні Верховної Ради України без висновку комітетів Верховної Ради України та будь-яких перевірок. Розгляд питання про обрання кандидата на посаду судді безстроково на пленарному засіданні Верховної Ради України починається з доповіді Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України або члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, який діє за його дорученням. Рішення про обрання кандидата на посаду судді безстроково приймається більшістю від конституційного складу Верховної Ради України і оформляється постановою Верховної Ради України. Особа, обрана на посаду судді безстроково, набуває статусу судді з дня набрання чинності відповідною постановою Верховної Ради

України. У разі недержання кандидатом на посаду судді безстроково кількості голосів, визначеної частиною четвертою цієї статті, знову проводиться голосування. Регламент Верховної Ради України [8; 2010. – № 80. – Ст.] вже було приведено у відповідність із пп. 2–6 ст. 79 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

До речі, вказана новація викликала дуже гостру дискусію в парламенті України. Справа у тому, що існує загальний порядок розгляду питань Верховною Радою України, який передбачає проходження ряду обов'язкових етапів, зокрема етапу розгляду питання у профільному комітеті Верховної Ради України та пленарному обговоренні питання. Законом України «Про судоустрій і статус суддів» не передбачено розгляд подань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у комітеті парламенту, а процедура обговорення питання на пленарному засіданні суттєво скорочена. Фактично стадія прийняття рішення щодо обрання судді на посаду переміщена до Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Це, з одного боку, позбавляє Верховну Раду України контрольних повноважень щодо звільнення суддів з посад, що, до речі, не є безспірним з точки зору ст. 128 Конституції України і правових позицій Конституційного Суду України. З іншого боку, законодавець у такий спосіб вирішив проблему повторного призначення суддів на посади, звівши до мінімуму можливість інших гілок влади впливати на це прийняття цього рішення. Це, безперечно, зміцнює гарантії незалежності суддів.

Цікавим питанням з точки зору взаємовідносин з Верховною Радою України є така форма роботи парламенту, як парламентські слухання. Зокрема, Верховною Радою України кожного року проводяться парламентські слухання з питань правосуддя. За наслідками слухань як правило, надаються рекомендації органам судової влади, а також іншим органам влади стосовно їх взаємовідносин із судом [9]. Відповідно до п. 8 ст. 237 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI за результатами парламентських слухань Верховна Рада на пленарному засіданні

приймає постанову Верховної Ради, якою схвалює відповідні рекомендації [8; 2010. – № 12. – Ст. 565].

Досить цікавою є правова природа рекомендацій, які надаються Верховною Радою України. По-перше, варто відзначити, що парламентські слухання відбуваються на пленарних засіданнях парламенту, а участь в них можуть брати не лише народні депутати, а й представники громадськості, науковці, голови судів представники інших гілок влади. По-друге, рекомендації слухань не мають імперативного характеру і стосуються виключно організації роботи суду, певних організаційно-правових аспектів. У жодному разі ці рекомендації не можуть бути спрямовані на вказівки суддям щодо вирішення справ, що знаходяться в їх провадженні, оскільки в такому разі йдеться вже про посягання на незалежність суддів. По-третє, у суб'єктів, до яких звертаються рекомендації слухань, не має прямого обов'язку їх виконувати з огляду на невизначену правову природу акта, в якому оформлюються результати парламентських слухань.

Можна відзначити, що парламентські слухання є важливою формою взаємодії суду і парламенту, яка дозволяє привернути увагу громадськості до гострих проблем судової влади. Водночас неприпустимим є надання парламентом вказівок суддям щодо вирішення конкретних справ.

В окремих випадках парламент може реалізувати закріплені за ним повноваження лише за участю відповідних вищих судових інституцій. Наприклад, Верховна Рада України може усунути Президента України з поста в порядку імпічменту лише після перевірки справи Конституційним Судом України й отримання його висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент та отримання висновку Верховного Суду України проте, що діяння, в яких обвинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину (ч. 6 ст. 111 Конституції) [6, с. 256-257]. Варто зауважити, що вказана парламентського форма контролю за діяльністю судів є єдиною і винятково притаманною Верховній Раді України.

Опосередкованою формою парламентського контролю в галузі судової влади можна вважати контроль за виконанням з боку Кабінету Міністрів України Державного бюджету України, прийняття рішення щодо звіту про його виконання (п. 4 ч. 1 ст. 85 Конституції). У цьому випадку об'єктом парламентського контролю виступає не судова влада, а Уряд України в частині виконання Державного бюджету України щодо фінансування судової влади.

Варто проаналізувати ще одну ситуацію із реалізацією установчих функцій Верховної Ради України щодо судової влади. Йдеться про фактичне блокування роботи Конституційного Суду України у 2005-2006 рр. у зв'язку з політичною кризою. Відповідно до ст. 17 Закону України «Про Конституційний Суд України» суддя Конституційного Суду України вступає на посаду з дня складення ним присяги судді Конституційного Суду України. Складення присяги відбувається присягу на засіданні Верховної Ради України, яке проводиться за участю Президента України, а також Прем'єр-міністра України, Голови Верховного Суду України або осіб, які виконують їх повноваження. У першій редакції цієї статті був передбачений місячний термін складення суддею присяги після призначення його на посаду, однак у серпні 2008 р. стаття була змінена, а цей термін вилучений [10]. Оскільки у 2005-2006 рр. робота Верховної Ради України постійно блокувалася через політичне протистояння окремих політичних сил, декілька новопризначених суддів Конституційного Суду України впродовж майже 9 місяців не могли приступити до роботи, у зв'язку з чим робота Суду була заблокована за відсутності кворуму. Схожа ситуація повторилась у 2008 р., коли новопризначені судді не могли приступити до роботи впродовж декількох місяців. Такі ситуації, коли робота судового органу блокується через політичне протистояння в парламенті, є неприпустимими. Законодавством мають бути передбачені механізми запобігання таким ситуаціям.

Підсумовуючи викладене, варто зауважити, що контроль однієї гілки влади за діяльністю іншої є невід'ємним елементом системи стримувань і противаг, яка складає зміст принципу поділу влади. Нами обґрунтовується

необхідність судового контролю в правовій державі за всіма без винятку законодавчими й виконавчими органами державної влади й місцевого самоврядування, а також службових осіб цих органів щодо здійснення ними своїх повноважень. Метою такого контролю є неухильне виконання, додержання і застосування чинного законодавства, прав і свобод людини й громадянина. У той же час контрольна діяльність в тій чи іншій мірі притаманна майже всім органам, але для більшості з них вона не є основною. Контроль інших гілок державної влади за діяльністю судової влади в науковій юридичній літературі здебільшого не визнається. Проте в реальній дійсності порушення чинного законодавства допускають не лише законодавча та виконавча влада, але й суд, що вимагає здійснення громадського і державного контролю за ним. Утім цей контроль повинен здійснюватися виключно у правових рамках узгоджуватися із принципом незалежності суддів.

Список літератури:

1. Барабаш Ю. Г. Парламентський контроль в Україні: проблеми теорії та практики : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Ю. Г. Барабаш. – Х. : Б.в., 2004. – 20 с.
2. Васюлик С. Конституційний механізм взаємодії законодавчої і судової влад в Україні / С. Васюлик // Право України. – 2003. – № 12. – С. 3–6.
3. Веніславський Ф. В. Конституційні основи взаємовідносин законодавчої та виконавчої влади в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Федір Володимирович Веніславський. – Х., 2000. – 19 с.
4. Городовенко В. В. Проблеми становлення незалежної судової влади в Україні : монографія / В. В. Городовенко. – К. : Фенікс, 2007. – 224 с.
5. Ківалов С. В. Парламентський контроль за діяльністю органів виконавчої влади в Україні: історія, теорія, перспективи / С. В. Ківалов, І. К. Залюбовська. – Одеса : Юрид. література, 2004. – 150 с.
6. Конституційне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. П. Колісника та Ю. Г. Барабаша. – Х. : Право, 2008. – 416 с.
7. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст. 129.
8. Офіційний вісник України.
9. Про стан правосуддя в Україні : Парламентські слухання 18 березня 2009 р. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/publish/article/news_left?art_id=148043&cat_id=46666. – Заголовок з екрана.
10. Про внесення змін до статті 17 Закону України «Про Конституційний Суд України» : Закон України від 03.08.2006 р. № 73-V // ВВРУ України. – 2006. – № 42. – Ст. 383.
11. Про результати аналізу основних проблем в організаційному забезпеченні діяльності судової влади та шляхи їх вирішення / Рахункова палата України, 2010 р. ; [відповід. за випуск В. І. Невідомий, Г. І. Шах] [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/16731040; jsessionid=53479909BF07163427D1141F010664AA29.09.2010>. – Заголовок з екрана.

12. Спільний експертний висновок щодо проекту Закону України «Про судоустрій і статус суддів», підготовлений Венеціанською комісією і Дирекцією з технічного співробітництва Генеральної Дирекції з прав людини та правових питань Ради Європи Ухвалений Венеціанською комісією на 82-ому пленарному засіданні (Венеція, 12-13 березня 2010 р.) [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.judges.org.ua/about.htm>. – Заголовок з екрана.

Ремескова Ю.О. Роль суда в системі сдержек и противовесов.

Рассмотрены проблемы взаимодействия судебной ветви власти с Верховной Радой Украины. Приводены аргументы против высказанной в научной юридической литературе точки зрения, в соответствии с которой Верховная Рада Украины осуществляет парламентский контроль за судебной ветвью власти.

Ключевые слова: система сдержек и противовесов, принцип разделения власти, парламентский контроль, назначение и увольнение судей, судебный контроль.

Remeskova Y. O. Role of the Court in the System of Checks and Balances.

Analyzing current legislation on judiciary and its practical realization the author presents problems of mutual relations of courts with Verkhovna Rada of Ukraine, distinguishes the forms of their co-operation. Arguments against the academic thesis that Verkhovna Rada of Ukraine carries out parliamentary control over courts are given.

Key words: Checks and balances, principle of separation of powers, parliamentary oversight, appointment and dismissal of judges, judicial review.

Ремескова Ю. О. Роль суду в системі стримувань і противаг.